

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 114. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 20-го травня 1941. No. 114. Jersey City, N. J., Tuesday, May 20, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В З'ЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ З'ЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗАКІНЧЕННЯ 20-ОЇ КОНВЕНЦІЇ У. Н. СОЮЗУ

ЗАКРИТТЯ.

ГАРИСБУРГ (Пенсильванія). — В суботу, 17. травня н. р., в год. 7:30 вечором, закінчилася в готелі Пен-Гарис 20-та Конвенція У. Н. Союзу. Конвенцію офіційно заклав поновно вибраний головний президент У. Н. Союзу, Микола Мурашко, а всі привітні делегати і гості разом відспівали американський і український гімни.

НОВИЙ УРЯД.

До нового уряду У. Н. Союзу ввійшли такі особи: Микола Мурашко, головний президент; Григорій Герман, заступник головного президента; Марія Малевич, заступниця гол. президента; Дмитро Галиччін, головний секретар; Роман Слободян, головний касир. В контрольну комісію увійшли: Дмитро Капітула, д-р Володимир Галан, д-р Амброзій Кібзей, адв. Роман Смух і інж. Степан Куропас. Радні: Павло Дула, Канада; Степан Слободян, Пенсильванія; адв. Іван Романішин; Нью Джерзі; Тарас Шпікула, Іліной; Володимир Ділін, Мішген; Генерал Зенко, Огайо; Микола Давискіба, Массачусетс; Євген Ляхович, Нью Йорк; Антін Шумейко, Нью Джерзі; Дмитро Шмагала, Огайо; Юлія Баволяк, Пенсильванія.

КОНВЕНЦІЙНІ УХВАЛИ.

Щодо числа, це була дотепер найбільша конвенція У. Н. Союзу, бо було 80 делегатів більше, ніж на останній конвенції, що з свого боку такою була рекордовою. Причиною зросту числа делегатів було те, що зріс сам У. Н. Союз, який за останні чотири роки збільшився на вісім тисяч нових членів. Конвенція докладно обговорювала різні справи, зв'язані з Союзом, як: збільшення нагород відділовим урядникам, організування молоді, поміч старшим членам, приєднування нових членів, справу сиротництва і прийому для старців, та справу офіційного органу У. Н. Союзу, „Свободи“.

Конвенція, на вимогу статутної комісії поручила головному уряду У. Н. Союзу піднести нагороду відділовим урядникам, а зокрема секретарів до тої висоти, яка буде можлива на основі приходу адміністративного фонду. Конвенція доручила Екзекутиві Головного Уряду завести клявуло подвійного відшкодування до нових грамот, якщо це буде вказане і корисне для членів. Рішено запровадити нові діточі грамоти (20 пеймент лайф і 20 ір ендаймент). Поручено Головному Уряду У. Н. С. поробити всі можливі заходи, щоб перевести злику з тими українськими за-помоговими організаціями в Америці, які перевели в себе вже реформу і завели новий бід забезпечення. Конвенція поручила Головному Уряду У. Н. С. поробити заходи закуплення більшої земельної посілості з домом і потрібною обстановкою, яка моглаб служити на діточі садки, прийом старців, та рівночасно бути місцем для спортивних змагань. На закупно цієї посілості ужити теж частину теперішнього фонду сиротництва. З огляду на те, що закупно посілості вимагатиме більших фондів, Конвенція доручила Головному Уряду ужити на її закупно заощаджених фондів з спор-тової акції. Спортову акцію конвенція порішила продовжати далі з тою самою енергією, що дотепер. Конвенція доручила Головному Уряду У. Н. Союзу поробити такі зміни, чи заключити такі нові умови з видавничою спілкою, що видає „Свободу“, як щого вимагають чи вимагатимуть змінені господарські обставини.

ОДОБРЕННЯ ПРАЦІ У. Н. СОЮЗУ І НАПРЯМКУ „СВОБОДИ“.

20-та Конвенція дала всім головним урядникам старого уряду У. Н. Союзу одностайно вотум довіри за їх працю. Відносно „Свободи“ і „Юкрейніен Вікл“ ствердила: 1) Офіційний орган У. Н. Союзу і „Юкрейніен Вікл“ були вида-вані впродовж останніх чотирьох літ у такому самому демо-кратичному дусі, у якому були видавані і за минулих часів, 2) Вони попирали, як завжди, так і в останніх чотирьох літах інтереси нашого краю, 3) Зокрема попирали, як вну-трішню економічно-суспільну політику нашого президента Френкліна Рузвельта, як теж його заграничну, включно з тою, що боронить демократичні ідеали і дає повну допомогу демократіям у їхнім світовім змаганні з тоталітарними і дик-таторськими потугами. 4) Орган У. Н. Союзу, теж і в мину-лих чотирьох роках, боронив право українського народу в Європі на самостійне і державне життя, а допомагаючи українським визвольним змаганням, визнавав ту засаду, що український нарід може визволитись тільки власними силами.

20-та конвенція У. Н. С. одностайно рішила, що офіцій-ний орган У. Н. С. має бути надалі видаваний в тому самому національно-демократичному дусі, що й досі, як теж і надалі має боронити українське імя, допомагати українській ви-звольній справі, та заохочувати наш загальний об'єднання і скріплення своїх сил для нашого добра в Америці.

20-та конвенція висказала рішучий протест проти не-гідних каломій, киданих на У. Н. Союз і „Свободу“ тими, що хотіли зв'язувати цю організацію з фашизмом, нацизмом, чи іншими проти демократичними доктринами.

НА ВИДАВНИЦТВА.

Конвенція виписувала \$3,000: на видання книжки в ан-гліській мові, написаної проф. Ю. Вернадським з Єд-

СЕКРЕТАР СТЕЙТУ НАЧЕРКУЄ ПО-ВОЄННУ ПРОГРАМУ

ВАШИНГТОН. — Промовляючи через радіо до всего краю знагоди відкриття Тижня Заграничної Торговлі, секретар стейту Кордел Гол дав начерк програми відбудови, яку ви-судив уряд Злучених Держав проти програми держав осей для по-воєнної ери.

Секретар стейту подав такі основні засади по-воєнної ери: 1) скрайньому націона-лізмові не можна дозволити виявлятися надмірними торговельними обмеженнями; 2) у міжна-родних торговельних відносинах треба держатися правила, що ніхто не має бути упередже-ний; 3) жерела сировини мають стояти до розпорядженості всіх народів; 4) інтернаціональні згоди про доставку товару мають бути так зроблені, щоб охоронити вповні інтереси спо-живаючих країн і їх народів; 5) маєтись встановити інституції для міжнародних фінансів і то так, щоб вони давали допомогу суцільним підприємствам і постійному розвою всіх країн.

За словами Кордела Гола, це є програма для здійснення по війні, бо покищо всему світові грозять великі державні сили, що хочуть насильно опанувати світ та визискувати його економічно виключно на свою користь. З такими заходами Америка мусить звести бо-ротьбу, поки вона буде могла приступити до здійснення програми, начеркненої Голом.

ДАЛІ ШУКАЮТЬ ЗА НЕРЕЄСТРОВАНИМИ ЧУЖИНЦЯМИ

ВАШИНГТОН. — По всему краю йде далі нагінка за чужинцями, що не зареєстрували-ся підчас реєстрації минулого року.

У Нью Йорку в суботу арештовано знову коло двіста людей, переважно німців, італій-ців, югославян.

ВЕЛИКА ПАТРІОТИЧНА ДЕМОНСТРАЦІЯ ПО ВСІЙ АМЕРИЦІ

ВАШИНГТОН. — У містах по всему краю відсвяткували в неділю вчорашню „День Я Є Американцем“.

Попри паради, артистичні виступи й святочні промови головною складною частиною свята було повторення присяги вірності американській конституції.

У Нью Йорку свято стянуло до Центрального Парку три чверти мільона учасників.

УРЯД ПОЧИНАЄ ОБМЕЖУВАТИ ЦІНИ

ВАШИНГТОН. — „Уряд адміністрації цін і цивільної доставки“ установив найвищу ці-ну на часану бавовну.

Уряд приступив до цього означення меж для цін, як розбилися конференції різних груп, причетних до справи, що мали ці ціни обмежити самостійно.

„ДЕЙЛІ МІРОР“ ПРО УКРАЇНЦІВ І МОСКАЛІВ

НЬЮ ЙОРК, Н. Й. — Газета „Дейлі Мірор“ в статті Пера Лязарева та Ваверлі Рут, подає, що німці повели широку підготовку серед української та московської еміграції для наїзду на Україну. Автори цієї статті пишуть, що після советсько-німецького пакту ці гру-пи дізнали були поважного удару, але тепер вони знову набирають значіння.

До голосу приходять б. царські старшини, які є проти советського наставлення. Укра-їнські емігранти, пишеться в статті, організуються в забути майже організацію Скоропад-ського, що був гетьманом України 1918 року. А ці, що не мають праці, ідуть до Польщі, де формуються військові відділи під командуванням українських сепаратистів.

Згідно з інформаціями, які мають згадані автори, Гітлер обіцяв московським стар-шинам, що „до кінця 1942 року вони будуть напевно в Москві“.

СЕРБИ ТА ЖИДИ ЧИСТЯТЬ БІЛГОРОД

БУДАПЕШТ (Мадярщина). — Німецька окупаційна влада в Югославії зганяє серб-ських та жидівських військових полонених та приказує їм вичишувати Білгород від руїн та ка-міння. Місто поволі прибирає вид нормального життя та відбудовується від воздушного зни-щення німецькими літаками.

ТРУДНОЩІ ОБОРОНИ. — Страшний вогонь у Філадельфії знищив величезний склад дерева й загрозив недалекоїм корабельним докам, де тепер виконується оборонні контракти для флоту. Згоріло 22 мільйони кубічних стіп прерізного дерева, що його вживається для будови літаків. Шкоди обчислюють на два мільйони доларів.

ського університету, про добу Богдана Хмельницького, на видання антології української лі-тератури і на видання друком усіх докладів, що були недавно виголошені на Колумбій-ським університеті на різні українські теми. Крім того конвенція ухвалила різні суми на під-могу різних українських інституцій і поодиноких осіб в Америці.

ІТАЛІЙСЬКИЙ КНЯЗЬ СТАЄ КОРОЛЕМ ХОРВАТІЇ

РИМ. — Італійський король Віктор Емануель III. іменував свого сестрінка князя Сполето королем Хорватії. Серед парад та церемоній прем'єр Мусо-ліні та д-р Анте Павеліч підписали новий договір, на основі якого визначили границі між Італією та Хорватією. Новий король має 41 літ, брав участь в першій світовій війні, вправляє спорт та їздив по цілому світі, включаючи Америку.

Італія забирає Далматію.

На основі нового договору між Мусолінім та Павелічем, Італія одержує цілу Далматію, цебто ціле побережжя вздовж Адриатики. Італія давно до-магалася Далматії, й коли в 1915 р. вона згодилася вступити до війни по стороні Антанти, англійці та французи обіцяли віддати Італії Далматію, яка тоді належала до Австрії, що не сталося.

Провінція Чорногора входить також в склад італійської держави. Й як доносять звіdomлення з Риму, другий італійський князь може бути постав-лений на троні Чорногори.

ІТАЛІЙЦІ ПІДДАЮТЬСЯ В ЕТІОПІ.

КАЙРО (Єгипет). — Князь Аоста, віце-король Етіопії, піддав решту італійських військ англійцям. Англійці, що віддавна домагалися безумовної здачі, не подали на яких умовах італійський віце-король згодився зложити зброю.

ХОРВАТИ ВІДДАЮТЬ ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ ІТАЛІ.

РИМ. — Хорватська делегація на чолі з Анте Павелічем, що прибула до Риму просити за коро-лем для Хорватії, згодилася віддати керму загра-ничної політики своєї держави в руки італійського уряду. Хорвати рівнож погодилися не будувати ар-мії, воздушної чи морської флотії. Такі порти як Сусак, Спалато, Себеніко та Каттаро забрала Італія.

ФРАНЦУЗИ ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБ РУЗВЕЛТ ПОСЕРЕДНИЧИВ В СПРАВІ МИРА.

ВІШІ. — Вся французька преса в окупованій та не-окупованій Франції вдаряє в один тон, а саме, що президент Рузвельт повинен за всяку ціну до-вести тепер до замирення між Німеччиною та Ан-глією. Газети пишуть, що Америка маючи величез-ну спроможність продукувати військовий матеріал, є в стані диктувати мирові умовини зарівно Німеч-чині як і Англії. На думку французів, крім прези-дента Рузвельта, Папа Пій рівнож може причинитися багато до замирення Європи.

АМЕРИКА ДОБАЧУЄТЬСЯ НІМЕЦЬКОЇ РУКИ.

ВАШИНГТОН. — Американські офіційні чин-ники є того переконання, що французька преса по-чала свою „мирову офензиву“ по вказівкам та після порозуміння з німцями. Вони твердять, що втеча Геса як також намагання німців заморити Японію з Китаєм, а вкінці сконцерована кампанія фран-цузької преси, все це вказує, що за тими руками стоїть Німеччина. Що більше, американські урядо-ві чинники не скривають погляду, що ця найновіша кампанія в справі миру показує німецьку слабкість.

МОСКВА ПРО КОНФЛІКТ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ.

МОСКВА. — Орган комуністичної партії „Прав-да“ подає, що німецько-англійський удар на гра-ниці Сирії та Іраку означає поширення війни на ці-лий Близький Схід. „Правда“ пише, що арабські націоналісти в Сирії, Палестині та Транс-Йорданії симпатизують з новим іракським урядом.

Зате орган-большевицької флотії „Красний Флот“ пише, що Англія ще даліше задержує домі-нуюче становище на Середземному морі й додає, що лиш та держава, що опанує Сирію, буде мати доступ до цілого Близького Сходу.

ЧОРЧІЛ ЗРОБИТЬ ЗАЯВУ В СПРАВІ ГЕСА В ПАЛАТІ ГРОМАД.

ЛОНДОН. — Англійські урядові чинники доно-сять, що прем'єр Вінстон Черчилль зробить офіційну заяву в справі втечі Рудольфа Геса на найближчому засіданні Палати Громад. Англійці кажуть, що ця заява розвіє всі надії тих, що у зв'язку з втечею Геса сподівалися на якийсь переговорований мир з Німеччиною. Англійська преса подає з Швеції, що Гештапо виарештувало всіх близьких товаришів Геса, включаючи його жінку та інж. Месершміда, фабриканта літаків тої самої назви.

НІМЦІ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ АРЕШТИ.

БЕРЛІН. — Німецькі урядові чинники рішучо за-перечили начеб то німецькі власті арештували жінку Геса, Месершміда чи когонебудь з оточення Геса.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second-Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
видачею, в котрій оголошується хоча б один день.

За оголошення редакція не відповідає.

PEREPLATATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подорожні квитки три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з суботи (з англійською частинкою):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
На три місяці	\$0.75	Three months	\$0.75
В Джерсі Сіті і Загрінішк:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Нерозв'язана Загадка?

Націстичний уряд уже проголосив, що він за-
криває цілу аферу Геса, вважає її покиненою й вже
до неї не думає більше вертатися. Зазначає однак
при тому прашальними словами, що англійці будуть
мати від нього ще один біль-голови.

Цєю заявою націстичний уряд завісив цілу
справу в повітря, себто без ніяких розмовних
основ на землі. Всі висновок, які він дав у цій
справі, не найшли в широкому світі найменшої віри.
Чим упертіше німці повторяли свої заяви, тим мен-
ше їм вірили. Супроти цього не було справді іншо-
го виходу, як перестати далі говорити.

Виду цього газети пробують уже реасумувати
теорії про цю сенсаційну містерію теперішньої вій-
ни. Назагал однак можна сказати, що сенсація
остається ще далі нерозв'язаною містерією. Най-
повніший підсумок усіх доказів дав відомий радіо-
вий коментатор Реймонд Грем Свінг. Він подав чо-
тири можливі теорії: Перша, що Гес є справді хо-
рий на умі, як каже Берлін. Друга, що він поїхав
до Шотландії в тайній мировій місії від Гітлера,
але ця місія виявилася через його нещасний ви-
падок з ногою. Третя теорія, що він поїхав як пред-
ставник проти-Гітлерівського заговору, щоби по-
дати умовини мира проти бажання Гітлера. Четвер-
та, що його лет це була втеча, очевидно, перед
цімстою з боку нацистів.

Самий Свінг схильється найбільше до другої
теорії, хоча вона виглядає найбільше сенсаційною
з усіх. Однак, чи справді дійсно маєте так, ми
не маємо всіх фактів тепер, щоби про це перекона-
тися. Що більше, навіть дуже можливо, що ми їх
не будемо мати так довго, поки ще на це можна
щось зарадити. Якби так було, то Гітлер певно
був би вперто відлекуватися від свого невдачного
висланника, а Гес певно фактів ніколи не відкрив.

З поглядом Свінга багато людей не погоджу-
ється. Можна сказати, що найбільше людей дивити-
ся на Геса як на людину, що втік з Німеччини й зра-
див свою партію. Це однак заперечує виразно Не-
віл Гендерсон, котрий був довго англійським ам-
басадором, в Берліні; хоча він виявив себе наївною
людиною, все таки може справді говорити про Геса
більше авторитетно ніж люди, які його знали лише
поверховно. Він хоче речити за те, що Гес вірний
партії й Гітлерові, що він нацист понад усяку до-
гану.

Отже ціла афера з Гесом може бути подібною
до містерійної довісти, з котрої вимерло й знищено
останню главу.

ОЧЕВИДЕЦЬ ПРО ТЕ, ЩО ДІЄТЬСЯ
В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

ВІД РЕДАКЦІЇ: На днях прибув до Західних Держав молодий американець
українського роду, що перебував довгі роки на Заходній Україні, покінчив там війну
ніколи і брав активну участь в культурно-національній українській життєвій. При-
їжджуючи він добре давній польський взір, як теж був свідком півторарічної москов-
ської господарки на західно-українських землях. Йому очевидця не подалося зрозуміти
між причин. Спостереження цього американського громадянина подано в серії
статей, з яких ми є п'ята.

V.

Червона Армія: її Узброєння та Дух

Що собою уявляє червона
армія?

З огляду на залізну цензуру, яка кліщами держить язика
советському горожанам, як також з огляду на неможли-
вість будь-якого доступу чу-
жизням до СССР, заграничній
світ дуже мало знає про
вартість большевицької армії.
На Західній Україні тепер ма-
ють нагоду українці зблизися
побачити оцю ослівлену та
„геройську“ червону армію.
По всіх усяках на Західній
Україні її повно. В таких міс-
тах, як Підгайці, Зборів, де за
польської окупації не було
важкої війська, тепер повно
червоноармійців, НКВД-істів
та міліції. Всякі заперечування
Москви, що там нема багато
війська, неправдиві. Ціла За-
хідня Україна це один вели-
кий військовий табор.

Якже виглядає ця армія?
Яке її узброєння? Чим вона
дише? Як відноситься до ук-
раїнського населення? І як
ставляться українці до боль-
шевицької окупаційної армії?
Оце питання, які поставити
кожний, що цікавиться долею
українського народу.

На Західній Україні кружля-
ють сміховинки, що червоної
армії ще не було видно, а вже
було її „чуття“. Цебто, що
сморід, яким вонає ціла слава-
на „красная армія“ прийшов
скорше, як самі червоноармій-
ці. Оце просте схарактеризу-
вання українцями больше-
вицької армії це не видумка.
Фактично, червона армія зане-
чистила цілу, колись таку
гарну країну...

Большевицька піхота.

Піхота є далі основною
складовою частиною армії.
Тому її повно по українських
містах та селах. Назагал, її
вигляд є мізерний та поганий.
Піхотинець має невдалий ніде
черевик чи чоботи, з гумови-
ми підшивками та верхом з по-
лтона імпрегнованого якогось
дуже вонючого масою. Штани
є гранатового або зеленко-
вого кольору, й шиті у формі

т. зв. „райтон“, а блузу засту-
пає відома „рубашка“, що по-
добно, як штани, зроблена
з дешевого матеріалу,
подібного до цайгу. Шап-
ки мають різні, круглі,
подібні до тих, що їх мала
польська гранична сторожа,
(КОП), спідні „буденовки“
та ставські шоломи. Т. зв. „ру-
башки“ вибирають, вояки че-
рез голову, отже можна собі
представити, як це непрактич-
но. Убрання червоноармійця
справляло страшно засморова-
ні. Плащі, які фасує красноар-
мієць раз на три роки, доли-
ною цілком вистрепані. Совет-
ський вояк не шанує убрання
та не дбає про його зверхній
вигляд. Вояки звичайно сплять
накріті плащем.

Узброєння теж різного та-
рунку та якості. Кріси мають
це з часів царату. Багнети
прямо вражають своєю довгі-
стю. „Байки“, цебто вояки,
мають також ручні гранати
достіть старого типу та газові
маски.

Колись в червоній армії ран-
ги засадничо не признавалися.
Тепер не тільки, що введено
ступінь генерала та маршала,
але й відновлено цілий стар-
шинський корпус, підставлено
тільки нові назви. Всі підстар-
шини називаються „младший
командир“ та носять на ков-
нірах трикутники й відзнача-
ються рангами: I, II, III, і IV.
Почавши від поручника, чи
„лейтенанта“, старшини по-
сягають на квітніра квадрат,
„младший лейтенант“ один
квадрат, „лейтенант“ два квад-
рати, а старший „лейтенант“
три квадрати; сотник („капи-
тан“) має вже один прямокут-
ник на квітнірі, майор два, під-
полковник 3, а полковник 4.
Відтак йдуть старшини-гене-
рали, які відзначаються ром-
бами на квітнірах та золотими
обвідками на шапках і на ру-
ках, залежно від їх родів
зброї та степеня.

Вигляд советського стар-
шини робить вражіння нехай-
ности й неестетичности, го-
ловню у випадку інших стар-
шин. Вони всі страшно за-

смальцовані, неначе хотіли
тим доказати, що добре „пра-
цюють“. Зати вищі старшини
убрані елегантно, навіть може
ще краще, як знані зо своєї
виставности та елегантности
вищі старшини польської ар-
мії. Між советським вищим
старшиною й молодшим чи
простим „байцом“ великий
контраст. Мрії колишніх боль-
шевицьких знищити такий люк-
сус як армію, не сповнилася;
навапакі нинішні большевики
пробують бути куди більш-
ми мілітаристами, ніж Бісмар-
кові юнкери чи гузари Нико-
ла I.

Большевицька кіннота зна-
на ще з часів 1920 р., коли во-
на була ужита на фронті про-
ти Петлюри й Пилсудського,
нині не поступила далеко впе-
ред. Її убрання та узброєння
менш-більш це саме, що й пі-
хоти. На загал, їх коні малі та
виглядають слабкі або не від-
повідно відживлювані.

Артилерія та танки.

Большевики привезли зо со-
бою в Західню Україну різно-
го роду артилерію, велику
й малу. Тягнена вона також
різно: тракторами або кінями.
Переважає її тягнуту тракто-
ри, й маєте вражіння, що
вона функціонує достіть
справно.

Тягків мають багато, й то
зарівно великих, як і малих. Є
такі великі танки, як менша
сільська хата. Під тим огля-
дом навіть нема що порівню-
вати польську армію з боль-
шевицькою. Зате не можна
вже сказати, що обслуга коло-
ни є справна та звинно пра-
цює. Дуже часто при дорож-
можна побачити полишений
танк, чи навіть авто або трок-
ти, що стоять цілими днями, бо
нема кому забрати до міста
до направи. Були такі випад-
ки, що большевицькі шифе-
ри танків так „аміло“ їздять,
що валять телефонічні стовпи
при дорожжях, а то плоти по се-
лах.

Большевицькі літаки.

Це саме можна сказати й
про большевицькі літаки. Боль-
шевики мають їх багато
й то великих, менших та ма-
лих. Оскільки судити по їх
парадних летах, то це найваж-

ніша советська сила. Принай-
мні так виглядає летунство для
цивільного глядача. Їх літаки
літають надзвичайно швидко,
головно т. зв. „істрібітелі“,
цебто мисливські, або гончі,
літаки. Вони мають короткий,
а грубий тулуб і є надзвичай-
но швидкі. Мають большеви-
ки також великі бомбовики,
часто 4, 6, і 9-моторові, на я-
ких містяться до 100 людей.
Не можна знати, як вони спра-
вляються в боях, бо таких ми
не бачили. Вправді больше-
вицька преса писала, що Тер-
нопіль завоювали большевики
з „великими боями літаків та
танків“, але це пусті фрази...
Поляки віддали Тернопіль
большевикам не тільки без
одного стрілу, але ще із цві-
тами! Бесарабію, як твердили
потім большевики, завоювали
при допомозі парашутистів.

Большевицькі летуни, це по
НКВД найбільш респектова-
ний персонал в СССР. „Лют-
чики“ дуже добре убрані та
знаменито плачені, їздять собі
безплатно залізницями, їдять
у своїх ресторанах, і ін. Уб-
рання летуна зроблене з до-
брої матерії та пристійно ви-
те. Серед тої страшної та об-
дертої советської дійсности,
летун це неначе гість з друго-
го, кращого світу.

В Тернополі стоїть ціла аві-
аційна дивізія, там поспішно
будують летунський майдан,
для оборони лінії Львів-Оде-
са, що біжить Дністром.

Далеко гірше виглядає во-
єнна чи торговельна советська
маринарка. Про неї большеви-
ки багато пишуть і кричать.
Але це, що я бачив у Влади-
востоці, то тяжко порівняти з
американською чи англійсь-
кою флотою.

„Батіг та кровава рука
Сталіна“.

„Народний Комісаріят Внут-
рішніх Дел“ (НКВД) це кро-
вава рука сталінського рижіму.
Ця „державна в державі“, це
преторіанці компартії та її ва-
тажів. Ніде, здається, нема
такого парадоксу, як в СССР,
де політику робить кровожад-
ний секретар партії, який до
санкціонування своєї безо-
глядної політики має на по-
слузі два мільйони відданих
псів-генітів. Бо ГПУ не вмер-
ло, його традиції, його мето-
ди цілком прийняті та практи-
ковані далі НКВД.

Можна сміло сказати, що
режим Сталіна держиться ви-
ключно на багнетах НКВД, а
не червоної армії, НКВД є
всюди: в армії, в комсомолі, у
рядах, партії, на селі, в місті,
в конюльнях, і ін. Щоб держа-
ти таку армію псів серед без-
пасточно вигодованого й
звичайного населення, Сталін
мусить тим псам платити здо-
вожжя.

(Продовження на ст. 3-тії)

3 УКРАЇНСЬКОГО
ЖИТТЯНОВИЙ ДОЦЕНТ УКРАЇНСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ В ПРАЗІ

17. березня ц. р. відбулася
на українському університеті
в Празі габілітація нового до-
цента д-ра Ярослава Падоху.
Він став професором на Від-
ділі Права і Суспільних Наук
на підставі праці п. н. „Грун-
товий процес Гетьманщини“,
що її надрукував у 1938. р.
Союз Українських Адвокатів у
Львові, і на підставі другої, ще
не друкованої праці про „Дав-
ній український судовий про-
цес доби Гетьманщини“.

Рецендентами габілітаційних
праць були проф. д-р О. Гай-
манівський і проф. А. Яковлів.

Після габілітації новий до-
цент прочитав на раді про-
фесорів правничого факуль-
тету лекцію на тему „Історія
української адвокатури“.

Тогож самого дня відбулася
на Правничому Факультеті У-
країнського Університету в
Празі промоція його дружини,
м-р Ірини Падох, на доктора
права і суспільних наук. Як
це зазначив ректор Україн-
ського Університету при вида-
чі докторського диплому, д-р
Ірина Падох є після д-ра Ха-
рито Кононенко, взагалі дру-
гою жінкою, що впроваджує
усього існування Українського
Університету в Празі дістала
докторський титул на Відділі
Права і Суспільних Наук.

КУРС ДЛЯ УЧИТЕЛІВ ШІЛ
ДОМАШНЬОГО ГОСПОДАРСТВА

У Кричії зорганізовано 3-
місячний курс для учителів
державних шкіл домашнього
господарства. Курс мав поча-
тися 24. квітня. На курс могли
бути прийняті: 1. Кандидатки,
що покінчили 21 рік життя і
не мають більше, як 40 літ.
2. Учителки, що мають гім-
назійну чи семінарійну мату-
ру. 3. Особи, що мають серед-
ню освіту без матури, і також
випускники і такі особи, що ма-
ють лише 7 клас народної
школи та мають господарську
підготовку й практику. Канди-
датки зобов'язані скласти
вступний іспит з шиття, крою
та домашнього господарства
(варення, порядку, прання).
Кандидатки без матури мусі-
ли крім того скласти іспит
з загально-освітнього знання.
По закінченні курсу мають о-
держати учасницьке свідоцтво,
що урівноважить абсолют-
но до одержання посади
учителів державних шкіл до-
машнього господарства з у-
країнською мовою навчання.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ
УКРАЇНОЗНАВСТВА

Українське Видавництво в
Кривому приступає до видання
Енциклопедії Українознав-
ства. Виходить від квітня
1941. р. шомісячними зшитка-
ми по 5 аркушів друку. Ці-
лість обіймає 6 зшитків,
разом 30 аркушів друку, при-
близно 500 сторін великого
лексиконового формату, кіль-
кадесят одно- й багатоколі-
рових таблиць, карт і мап та
буде багато ілюстрована. На-
чальний-редактор: д-р Іван Ра-
ковський; члени редакції: д-р
Евген Юлій Пелесейський і д-р
Ігор Федів.

Енциклопедія Українознав-
ства обіймає всі ділянки
українознавства, подасть від-
повіді на всі українознавчі
питання та буде коротким
повним підручником україно-
знавства, необхідним для всіх
українських товариств і упадів
(організацій), парохіальних і
громадських урядів, читаль-
ниць, культурних діячів і за-
галом усіх наших освічених
людей.

АНДРІЙ ЧАЛКОВСЬКИЙ.

БОГДАНКО

Історичне оповідання з другої половини XVI століття.

(15)

Коли бранці побачили коза-
ків, піднесли радісний крик,
дякуючи Господу за чудове
визволення, якого не сподіва-
лися. Декілька козаків позі-
скакували з коней, почали
розтинати бранців сиріми. О-
дразу давали їм ножі в руки,
і вони самі вже собі раділи.
Трохи далі паслися позабра-
ні волі та корови, цілі табуни
коней і отари овець. На возах
було всяке награбоване до-
бро: сукна, подолці, пухова по-
стеля, дорогі килими, золотий
та срібний посуд, гроші. Цей
татарський загін пландрував
на Поділлі, набагатіший части-
ни України, й добре там обло-
вився.

— Що робити далі? — спи-
тав отаман старшини: — ми
вибралися в Крим, у саме сер-
це Татарщини, а по дорож-
трапилися нам дуже корисна
робота...

щоб підняти вірла під неба-
сами. Нема над чим багато
роздобувати. Вертаймося
на Січ і дякуймо Богу, що
тільки здобули. Я даю мою
голову на те, що як підемо
далі, то пропадемо мов ті ру-
ді миші. Я татар знаю. Вони
тільки в чужій землі такі бо-
язькі, коли їм не поталанить.
А на своїйому смітті кожний
татарин хоробрій і завзятий.
Там кожний куц стане проти
нас. А як підняють степ, то
наші коні й ми вигинемо на
безвідді.

— Правда, — казав Богдан-
ко, — отож, чи йти нам далі
розпачем? Перекопемо, куди
вже раз пустидися, чи завер-
татися додому? За тим, щоб
їти далі, промовляю те, що
там нема тепер кому борони-
тися, коли ми орду, що верта-
лася, розбили. Та що зробимо
з нашою добичкою, що тепер
здобуді? Тигти її за собою в
Крим? Тоді матимемо спутані
руки й ноги, нічого не відемо.
Хиба заховати її десь тут?
Тількиж йогайці, аби здорові,
й тепер за нами зорять, прий-
дуть і позабиратимуть усе го-
тове...

На те обізвався сотник Мо-
товило: —
— Виходило на те, що ми
випустимо горобця із жмені,

— Слავа Богу, що здорові
вернулися, — привітав його
кошовий. — Завтра скличемо
велике око, і тобі треба буде
вийти.

розповісти все товариству.
Богданку. Це буде день твого
великого свята!

— Не всі ми вернулися, —

казав Богданко: — багато з
нас полегло в рукопашному
бою, багато ранених попри-
возили...

— А ти гадав без утрат? —
казав кошовий. — Де руба-
ли дрова, там і трісок чина-
ло паде. На це не звертають у
нас уваги, аби тільки з побі-
дою вернутися.

— Я був певен, що ми пере-
можемо, — казав Богданко
самопевно.

— Завтра, товаришу, день
твоеї слави... Іде один такий
удатний похід, а тебе певно
не мине булава, побачиш...
Тільки як завтра говорити-
меш, то не висовуй себе напе-
ред, бо козачество цього не лю-
бить. У нас не люблять само-
хвальків-чанків. У нас гро-
маді Колиб козачество поміти-
ло, що ти хвалишся, пропала
б твоє слава з останнього
походу, хоч який він був
славний. Зробимо все: козач-
ество, наше славне військо, то-
варисто.

— Спасибі, батьку-кошо-
вому. —

— І не згадує, що ти казав
мурзу настроювати на кіл. Хай
не забудеться, а то козаки на-
гадають собі зараз, що це

твоя власна помста за твою
дружину. Автім у нас, у запо-
рожців, немає звичаю вини-
ватців на кіл настроювати.
Тільки в наших краях таке
водиться...

На другий день рано січо-
вий добуш вибивав на січо-
вих кітлах збір до великого
кола.

За січовим звичаєм на раду
в велике коло мусів іти кож-
ний козак-товариш. Десятни-
ки¹⁾ ходили по курнях та
слідкували, щоб часом котрий
не залишився дома. Та того
дня цього робити не треба
було, всі поспішали на май-
дан, кожному було цікаво по-
чути від отамана самого, як
туди славний похід вийшов.

Богданове оповідання всім
дуже сподобалося. Йому ча-
сто перфривали голосними
похвальними вигуками:

— Слава нашому-товарише-
ві Богданкові, дай нам, Боже,
таких більше! Щоб на камені
такі родилися!

Богданко був того дня на
всіх устах.

Від того памятного дня Бог-
данкові пливло життя на Січ

**ВПISУЙТЕ СВОІХ ДІТЕЙ
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ І В
ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕ-
ЧИТЬ ІХ БУДУЧИНУ.**

¹⁾ Бахчисарай — місто на Криму,
колись столиця кримського хана, має
багато пам'яток татарського мистец-
тва (ханський палац із XVI ст.).

²⁾ Десятники — військово-адміні-
страційні урядовці за княжих часів,
стояли на чолі десятка людей.

Критика Національних Героїв

Нераз ми є свідками, як сучасна критика безжалісно здирає маску з якогось національного героя і просто стручує його з високого педесталу на землю. Звичайно в оброні такого героя зриваються рештки його поклонників і борються за його славу наскільки сили їх сил. Буває і таке, що коли якийсь зухвалець попробує зіпхати якусь признану героїчну постать з її високого становища, наряд зареагує так, що зухвалець цього раз на все відхочеться.

Кажуть, що важніше є те, що думають люди про героїв, ніж те, що дійсно ці герої довершили. Геройство це не особиста справа. Це народна інституція позбавлена в цілості особистих черт. Це значить, що люди славословлять якогось героя не в нагороду за довершені вчинки, тільки славословлять тому, бо хочуть, щоб ті вчинки жили вічно в серці народу. Це вчинки славословлять, а не особу. А що самі вчинки годі славословити і все треба їх причепити до якоїсь особи, тому наряд вибирає для цього особу якогось героя. Тай ні один герой не думає, що ходить тут про його особу. Це ходить виключно про вчинки.

А коли вчинки, чи точніше, моральна сторінка тих вчинків, є найважливішою частиною в культі героїв, то це справді не є дуже важна річ, чи дає цей герой дійсно довершив героїства, за яке його шанують. Найважливіше в тім же, що даний наряд має сильне бажання за дані вчинки когось вивисувати і славословити. Коли герой давно помер, то його тіло всеодно не існує. Залишилось лише його назвище. Яка різниця, чи наряд славословить дані вчинки у зв'язку з тим назвищем, чи з іншим? Найголовніше, що він ті вчинки шанує, їх морально прославляє цілий загаль і бажає, щоб серед нього було найбільше одиниць, які наслідували б ті героїські вчинки.

Ось з тих то причин так багато людей зо злобою виступають проти зухвалців, що хотіли розоблачити даного героя і доказати, що фактично він в житті таким ідеальним не був, як його представляють.

Та є ще другого сорту розоблачування, які мають децю відмінний підклад. Бувають національні герої, які залишили за собою не пам'ять якогось одного, чи більше героїських вчинків, тільки залишили за собою певну духову, ідеологічну спадщину. Тою духовою спадщиною вони лягли над цілим життям народу і їх навчання, відбивається на цілм житті і поступі даного народу. Коли покажемо, що їх навчання і їх засади є фаль-

шиві, що вони не ведуть народу до добра, але викривляють природний інстинктивний розум його, то їх також треба струтити з педесталу, треба також розоблачити. Потреба розоблачення цього роду національних героїв і пророків є далеко більша, ніж попередня. Бо тут вже не маємо до діла лише з одним, або другим назвищем. Тут маємо до діла з цілою наукою, з цілою скалею духових вартостей, яка в ґрунті є фальшива. Як довго наряд вірить в цю скалу, так довго він блудить по тім світі і не доходить до бажаної цілі. Ця духовна спадщина немов духовий компас на широкім морі. Краще обходитись без нього й орієнтуватись на зорі, ніж слідувати за його фальшивою вказівкою.

Розоблачування цього роду національних героїв є важке і получене з прикормами. Коріння фальшивої науки впростають глибоко в національний організм. Виривання їх получене з великим душевним болем. Чи можна зневажати своїх національних пророків? Не йдимо авторитетів! Погана це птиця, що брудить своє гніздо! Хіба можна зневажати людину, що ціле своє життя працювала для свого народу? Та цей патріот найчистішої крові! Що за невдячна нація! Негідна це нація, що ось так зневажає своїх провідників!

Цього роду закиди падають на того, що пробує повалити старий авторитет, получений з якоюсь фальшивою ідеологією. Заклади ці забарвлені гострою домашньою огірчення. Щобільше, в засади вони вповні правильні. Не можна зневажати своїх національних пророків! Не можна валити своїх авторитетів, не можна на візір погані птиці валити свого гнізда! Дійсно, негідна птиця, що зневажає своїх духових провідників!

Все це правда і з тим годі спорити. Та клопіт у тім, що та нація колись допустила до цього, що дана людина, яка проповідувала фальшиві погляди і залишила нам фальшиву спадщину, була признана авторитетом, національним пророком і була видвинута народом на високий педестал.

Це доводить нас до висновку, що далеко безпечніше робити з когось національного героя за його вчинки, ніж за його навчання і духову спадщину. Колиж вже так сталося, що хтось за духову спадщину в наших очах виріс до величчя героя, не можна його обожати аж так, щоб не піддавати під критику умову аналізу цієї духової спадщини.

YOUR ARMY

From the organization of the Continental Army until 1903 the Army had no General Staff. In theory the Secretary of War exercised control over the troops and the military establishment generally through a General-in-Chief of the Army. The first General-in-Chief was George Washington. The last was Lieutenant General Nelson A. Miles who held the office from October 5, 1895 to August 8, 1903. In 1903 Congress passed legislation creating a General Staff. The duty of the General Staff, as set forth in the law, was to prepare plans for National Defense and for the mobilization of forces in the event of war. The law provided that the General Staff should consist of a Chief of Staff, two general officers, four Colonels, six Lieutenant Colonels and twelve Majors, along with twenty Captains to be selected from the Captains and Lieutenants in the Army at large. The commanding general of the Army was to become the Chief of Staff.

The duties and powers of the General Staff were none too clearly defined and in attempting to accomplish the mission for which it was created—the reorganization of the Army in line with the most up-to-date military thought at home and abroad—the General Staff met with passive but determined resistance from strong personalities who had long been entrenched in positions of bureaucratic power. The first Chief of Staff was Lieutenant General Samuel B. M. Young. He was succeeded by Lieutenant General Adna R. Chaffee. Next came Major General John C. Bates and Major General J. Franklin Bell. All were able officers with distinguished records. However, some of those whose powers an active and General Staff would curtail, were lifelong comrades of these chiefs of staff, had undoubtedly exchanged favors with them, and were on terms of social intimacy with them. So, although the General Staff made many interesting studies and some excellent recommendations, there apparently was no effort to centralize control of military affairs in the hands of the Chief of Staff.

On April 22, 1910 Major General Leonard Wood became Chief of Staff and promptly set about gathering control of the military establishment in the hands of the Chief of Staff, where he considered it properly belonged. When he left the office in 1914, at the end of his four year tour of duty he had firmly laid the foundation for the General Staff as it exists today, as the policy making body for the military establishment with command of the forces vested in the Chief of Staff.

Today the General Staff consists of five separate parts under a Chief of Staff. They are known as G-1, which handles the Army's personnel problems; G-2 which is responsible for the collection and evaluation of military information; G-3 which is responsible for training and operations; G-4 which is charged with the duty of supply and the War Plans Division which looks after the planning necessary for National Defense. Under the President and the War Department the Chief of Staff—full General—has supreme command of the military establishment, and it is probable that in view of the needs of a rapidly expanding Army any of the General Staff's subdivisions contains more commissioned personnel than was authorized for the whole staff in the law which originally created it.

(The sixth article of this series covering the Chief of Staff will appear next week).

„Лице Вашингтона“ вирізблене на горі Рошмор у Блек Гіллс у Савт Декоті, має 60 стій довжини.

КОРОЛЬ НА ВИГНАННІ.

Румунський король Карло по дорозі на Кубу задержався в Бермуді.

(Продовження з ст. 2-гої)

Очевидець про те, що діється в Зах. Україні

ровно. І він платить. Вони живуть так, що поліція найбільш капіталістичної країни світа, могла б їм позавидувати. Вони найкраще убрані, живуть вигідно, мають найкращі спосібності купувати убрання, поживу, мешкають інакше, їздять автами та часто послугуються „капіталістичними“ виробами, такі як добрі сорочки, машинки до голенья, й ін.

Майже на сто процент, всі члени НКВД це партія та загори сталеївці. І боронити Сталіна вони мають за що. Це їх хлібо-давець-деспот, а вони його „собаки революції“.

Дух червоної армії.

Коли говоримо про духа нової російської армії, не залежить, що та армія мала останньо на обід. Це не випадка чи наслідок, а дійсний факт. Червоноармійська армія так спирається на всі матеріальні кончеюстості, що вона вмирає за „машинною“. А „машини“ в пожитті й ін. Червона армія відкрита прямо „остров“ з закопаними скарбами в Західній Україні. Навіть при цій нужденій польській господарні на українській землі, червоноармієць знаходив те, чого він не бачив і про що не чув в „країні робітників і селян“. Тому, при такому наставленні, годі сподіватись патріотичного духа в советському воєня.

Проте, коли ви стрінете якогось советського старшину, то він вміє дуже задикувати говорити про „хоробість“ та „необхідність“ червоної армії, про „світлову революцію“ та проте, що за цілий рік червона армія буде в Америці. Про філантську війну вони оповідали неймовірно речі, про свої хоробрі подвиги.

Про Німеччину большевики задержують дивну звичку! На її адресу не чути жодних погроз чи кий. Серед старшого старшинства, як та ж серед простого воєнства, панує смертельний страх перед німецькою армією. Часто де-хто зо сміливих старшин скаже критичну думку. Я чув, як один большевицький старшина говорив в поїзді Львів—Золочів до якогось „окомого“ цивільного чоловіка, що „за два-три роки ми будемо воювати з Германією“.

На лівійському дворі я бачив на власні очі, як група

червоноармійців, може п'ять до сім чоловіків, заїдала мясо з одної бляшаної ложки (консерва). Треба знати, що червоноармієць носить ложки за хлявом.

На загаль, червона армія це наскрізь темний та неосвічений елемент. Тільки старшини, нахлепавшись таких поверхових фраз, як „мирова революція“, „геніальний Сталін“ і ін., вдало дуже освічених людей. По селах ходять вже цілі легенди про казочну дурлоту червоноармійців, а такі питання, як „Гей, товариш червоноармієць, по чому у вас кильограм Копенгаги“ й відповідь „Продається по п'ять з половиною рублів“, й ін., належать вже до старих жартів.

Український елемент в червоній армії.

Хоч большевики та сам Молотов говорили, що це українці з Советської України йшли визволити українців з Західної України, проте перші большевицькі відділи не були українськими. Щойно пізніше можна було подібати українців. Тепер їх є куди більше, але не всі признаються до українства, бо видно бояться переслідувань з боку НКВД. Дуже часто, кого тільки запитати „яка ваша національність“, то вам відповідає по московськи „українская“. Звичайно, за українців подають себе жиди, грузини, а навіть татари.

Але ці свідомі українці, які володіють добре українською літературною мовою, ці бояться всяких дискусій. Вони оглядаються, чи не слідить там за ними стежка око НКВД. А більшість комуністів, вихована в новій школі, ледви чи мріє про якийсь національний ідеал. Ціле щастя в тому, що таких дуже мало є, бо на цілім СССР є всього понад два мільйони членів партії. Решта, це елемент, який напевно не підле добровільно класти голову за Сталіна.

В НКВД є також багато українців, але й ці бояться власної тіні. Знаю конкретний випадок, коли один НКВД-ист, українець, перестеріг одного свідомого українця, Ю. І. перед арештом та можливим розстрілом. Згаданий українець, по прихоті большевиків був взявся за організування культурного життя, їздив до Києва, та Москви. НКВД не відразу взялося за нього, дало йому змогу децю попрацювати. Перед самим арештом, його повідомив один агент-українець, і цей на час втік за границю.

Багато українців, не тільки

„ПОКИНЬ АВТО, ВІЗЬМИ ВІЗ...“ НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО МОСКАЛИ ВЖЕ БЮТЬСЯ В ІРАКУ

Так співають мабуть цієї весни синички на Україні. „Вісті“ з 6. квітня висловлюють це справді інакше пишучи між іншим:

„Раднарком УРСР і ЦК КПБУ наклали на районну промисловість серйозне і відповідальне завдання — дати цього року сільському господарству 100,000 возів. Про розміри робіт зв'язаних з виконанням цього завдання свідчить той факт, що торік підприємства районного промислу виробили лише 2,000 возів. Для виробу сільсько-господарського обзону організовано 250 підприємств. Цілу кількість осей має дати Сінельниківська фабрика імені Комінтерна. В Київській, Харківській, Дніпропетровській, Сумській і Львівській областях організовано майстерні для виробу колес, але всі вони працюють дуже невдовільно. Тим часом місцеві підприємства України виготовляли лише коло 2,500 возів замість планованих 15,000. В Миколаєві роботи ще навіть не починали. Майже нічого не зроблено ще й в Чернігівській, Кам'янській-Подільській і Житомирській областях. Відділи місцевого промислу в цих областях покладають всю надію на довізну сировину і цілком не використовують величезних місцевих ресурсів...“

Отже дідати і перегнати головні капіталістичні держави має СССР на возах, яких не є навіть в стані виробити.

На вибілювання лиця або рук, опалених від сонця, радять мити їх розчином зо звичайної соди до печення з додатком малої кількості цитринового соку, а опісля соком незрілого винограду.

Західної України, але також з Советської України, вилізло до Німеччини, коли між СССР та Німеччиною не були ще замкнені границі.

Далше, знаю цілком позитивно, що в Києві та цілій Великій Україні існує сильно зорганізоване українське революційне підпілля, видаються українські націоналістичні видання, які пропагують створення української незалежної держави!

Багато з тих українців, з якими я говорив, були щирі. Вони говорили так: „Ми чекали на вас, щоб ви прийшли нас визволити, бо чейче ми вас не визволили!“

На Західній Україні довго кружляла поголоска, що маршав Симон Тимошенко, який є українцем з роду, втік з цілим своїм штабом до Німеччини, а що інші українські старшини віддавали цілі полки фінляндцям. Тяжко в це було-вірити, але є факт, що такі вісті кружляють серед українського населення під СССР.

НАСЕЛЕННЯ ПОКИДАЄ САСКАЧЕВАН

АНКАРА (Туреччина). Мимо советського офіційного заперечення про це, що большевицькі летуни вступають до іракської армії, тутешні німецькі крути заявили відверто, що большевицькі „добровольці“ таки є в Іраку. Турецькі кола вважають, що Росія піде з Німеччиною та Італією проти Англії на Близькому Сході. Фон Папен та Віноградов, амбасадори Німеччини та СССР, відбули довгі між собою розмови та обидва прийняли на авдієнції військового міністра Іраку Майїд Шейкет.

САСКАЧЕВАНСЬКИЙ МІНІСТЕР МУНІЦИПАЛЬНИХ СПРАВ Р. ДЖ. ПАРКЕР ПОДАВ ДО ВІДОМА, ЩО НА ПРОТЯГІ МИНУЛИХ 12 МІСЯЦІВ ВИБРАЛОСЯ З САСКАЧЕВАН ДО ІНШИХ ПРОВІНЦІЙ, ГОЛОВНО ДО СХІДНОЇ КАНАДИ ПОВАЖНЕ ЧИСЛО МЕШАКАНЦІВ. ВІЗД НАСЕЛЕННЯ ЗО СКАЧЕВАНУ СПРИЧИНЯЄ ВЕЛИКЕ БІДУВАННЯ І НУЖДА СЕРЕД ЯКОГО ЖИВЕ ТАМТІШНЄ НАСЕЛЕННЯ ПІСЛЯ ДОВГИХ РОКІВ ТЯЖКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ. БАГАТО САСКАЧЕВАНЦІВ ВІЖДАЄ ДО СХІДНОЇ КАНАДИ, МАЮЧИ НАДІЮ НАЙТИ ТАМ ЗАНЯТТЯ В ВОЄНІЙ ІНДУСТРІЇ.

ДОМАГАЮТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ АКЦІЇ В АФРИЦІ

НЬО ЙОРК. — Комітет Оборони Америки Через Допомогу Аліантів віднісся до президента Рузвельта зо закликом почати негайно кроки проти акцій держав осей в Африці та захоронити для Америки Даккар, Азори й Канарійські острови.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 17. травня 1941. около 4. години пополудні по короткій недугі померла в Нью Йорку члениця 130. від. У. Н. Союзу,

АННА ПОДОЛЯК.

Покійна родилась 11. серпня 1917. в місті Нью Йорку. Прожила 23 роки. Оставила мужа Павла й 3-тихневного сина Роберта сиротом. Тіло покійної лежить в погребові заведеному Ярем. 129 1st 7. Стр., Нью Йорк. У віснорок. 20. травня 1941. около години 8. втором в'дпринити парастас за душу покійної о. Забав. Погріб в середу. 21. травня 1941. години 8:45 рано. При участі родичів і членів відділу тіло покійної буде перевезене до церкви св. Юрія і на цвинтар.

Бр. св. Володимира, від. 130., визнає всіх своїх членів, щоб взяли участь в похороні і тим віддали Покійній останню прислугу.

Михайло Коваль, секр.

ВОЄННІ СИРОТИ.—Пані Чіян-Кай-Шеу, жінка китайського президента, влаштувала в одному зо своїх домів коло Чуккінгу притул для сиріт. На подібні рятункові акції зібрана вона в Злучених Державах 5 мільйонів доларів.

ЕНРИКЕ РУІС ГІУАСУ, аргентинський амбасадор у Римі, що їхав через Злучені Держави до Аргентини, де має стати міністром закордонних справ. З ним посаджено еспанської столиці Алькосер. У Злучених Державах Гіуасу відвідає президента Рузвельта.

З ПОДОРОЖІ ДО БОФАЛО Й „НАЙАГАРА ФОЛС“

На Великдень і Провідну-Томину невідомо відвідів я Бофало, Н. Й. Жив я там через приблизно два роки в 1932-33. Тоді було велике безробіття і переважна частина найнищої класи робітників була на так званім „реліфі“. Місто мало сумний вигляд, фабрики стояли опустілі. Залізничні дороги були опустілі і порожні. Старі тягарові кораблі стояли в пристанях і виглядали за кращими часами, коли прийдеться їм промити свої боки в озері Ірі й Онтаріо. Люди ходили в подертих одіжках, а за містом понад ріку й потічки повисли тисячі збитих з дощок та блях колиб, де переживали безробітні. Будинки були обдерті й закуті.

Тепер все змінилось. Місто представляє кипучий котел. Кипить життя. Весело співають старі і молоді до праці. Живуть трамваї та автобуси. Вулиці порозширювали. Доми перемодельовані. В центрі міста від кільканадцять департаментових крамниць наймодернішої будови. Канали й ріки повні кораблів. Фабрики шумлять. Олії пахнуть льном та іншим насінням, з котрого б'ють там олій.

Бофало це центр поживний. Багато гуртових ринків („маркетів“), багато шпихлів („вергавів“), а все повне м'яса, овочів, олій і інших поживних продуктів. Багато нових мешкальних будинків в місті й на передмісті, а все гарне модерне. Понад озеро Ірі гарні парки, де мешкає багата класа людей, там нові місця купелів і заїздні доми, та гостинниці, а все в руху, в „бізнесі“. Місто тепер, як мені казали, начисляє вже около мільона жителів. З чужинецьких націй найбільше там поляків, бо третя частина цілого населення міста. Між ними (поляками) пропадають маси нашого народу, забутих світом. Та все таки є тут гарні менші й біль-

ші українські колонії, які тепер також оживили. Всі наші люди вернули до праці і хоч не багато заробляють, бо промисловців мало, а все таки життя своє роблять. Найбільша українська колонія є при вулицях Філмор-Савт Парк вул. При Філмор-Онейда є укр. греко-кат. громада, при Савт Парк вул. гарна велика українська православна церква, де також життя цвіте в повнім розцвіті.

Подібна друга українська колонія є на т. зв. Блек Рак (як кажуть поляки: чарна скалка). Тут є українська греко-католицька парохія. Тут є український народний дім, з гарною салею на концерти й представлення. Є ще українська колонія на передмістях Тонаванда й Норт Тонаванда, де є гарний новий український народний дім, й провадиться українська школа.

Є мала українська селя в Ленкестер, де мають люди невеличку церкву, куди доїжджає священник з Бофало. Також подібна оселя є в Лаканаві. Найцікавіше, що і в далекім Найагара Фолс є кільканадцять родин і мала церква, де доїжджає священник з Блек Рак. Є ту і поважне число наших бізнесменів, з котрих мені знайомі: погребник Ол. Слотюк, гротерники: Іл. Кіналь, Трифон Лисинський, Ізидор Лисинський, А. Мовчанник, І. Часовий, Н. Видиш, барбері: М. Леськів, Дмитро Колотило, власник гараджу п. Паньків, власники гостинниці: Ів. Мельник, п. Турецький. Навіть в далекім Найагара Фолс є гарна гостинниця п. Кісіля, на якій при головній вулиці Гайд Парк Б'луд видніє напис „Український Ресторант“.

Водопад „Найагара“ відавдив я в провідну суботу. Був гарний сонячний весняний день. Хоч кілька разів бачив я цей водопад давних часів, тай тепер кортіло мене туди заїхати. Взяв з собою своїх дітей

й кількох чужих. З Бофало їхали ми дорогою 266 через нові два мости, островом між рікою Найагара. До водопаду їхали дорогою 234. Це все дороги нові, модерні, що по них авто котяться, як по шкалі.

Слухаючи з далека шуму водопаду, обїхали ми парк кругом американської стороною, а даліше барвистими стежками й доріжками прямою ближче водоспаду. Листя на деревах пухка й рухає листячко, комахи ворухаються й мами метелики вже до сонічка крильця гротють. Зелене барв'яно й подекуди цвіте, а міжним жовтенькі квіти, що пригадує наші національний стіг. Вода біжить від каміння, горить й блещить, міниться до сонця, а далі сильним ревом, баранами котиться кілька сот стій в діл між скали. Слухаєш цього реву, вдвигнешся в силу цієї бої водичі і щось приковує тебе до цього місця. Чуєшся маленькою істотою, коришся перед силою, яка віками отут змагається мільонами струй води. Дивинися на зеленим мохом вкриті скали підводні й питаєш себе: як старі вони? Кілько то мільонів людей дивилися на оцю красу природи, цей божий арт-й силу, а кілько ще буде дивитися? Доки буде оця водича спадати й перелитися з озера Ірі й Онтаріо? Відповідь дивна: Віки в віки. Не збагнеш й не вгадаєш, де її кінець й початок! Найбільших тут два водопади, один з них більший званий „Горшчу“ — Водопад Підкови, бо має вигляд підкови.

Всюди видно людей з камерами, збирають фотографії з себе й з води й понесуть доми на пам'ятку вражень з цього найбільшого водопаду.

Дехто їде в тунель кілька сот стій глибокий, з відки можна вийти й ходити по скалах водопаду. Поїхали й ми гуди. З гори сяє весняне тепле сонічко. Ходимо сніжними стежками, бо тут на скалах лежить ще грубий сніг і лід. Дев'ять стій перед нами згори летять сила води. Різнобарвна дуга-веселочка міниться до сонця, а шум води так сильний, що свого власного крику не чути. На дворі тепло, коло 80 ступнів, а ми робимо снігові кулі-„бали“ й кидаємо в себе та в білу шуму води. Вода їх скоро несе і ховає в своїм руслі між скалами. Діти ховзаються по снігах й ледах, весело вигукуючи, а відгомін відбивається об другу скалу-стіну на канадському боці. Там вьотся авта, а ген з гори усміхається парк, витає горожан Злучених Держав. Як стояли Гібральтар, так оці скали розділяють великі, широкі простори канадської короля Юрія з просторами Вуйка Сема. Хоч сонце гріє з гори, між скалами у підніжжя водопаду холодно. Немовби це інший підземний світ.

Виздаємо вгору на півмокри від мряки. На горі сонце скоро обсушило наші лиця, мокри від холодної, чистої води.

Не думавши довго вона миттю поспішила своему малому синові на поміч, хоч інші малпи в переляку повтікали.

ХТО ЙОГО ПІЗНАЄ? — Як ви цікавилися грою в „Бейсбол“, то певно пізнаєте в цьому жовнірі відомого гравця Літвойських Тигрів, Генка Грінберга, котрий тепер служить у Форт Костер, Бетел Крік, Мішіген.

Ки. Романов хвалив українську штуку. Представник з Галівуд бажав би побачити цю фільму в кольорах й очевидно на англійській мові. Відмітити треба, що показувано „Наталку Полтавку“ в Сан Франсіско перший раз.

Пригадаємося на розбитий старий, великий човен, що застряг близько водопаду на каміннях й висить, як на пострах, що не можна сюди нікому наблизитися. Висить він тут вже від літ, ніхто не знає, кільки, може з сотні дві, а вода гуляє в крут нього по каміннях, немов глумиться над ними, що з необережності забрали сюди, хотіли певно поборотися з силою природи, струями бистрих вод Найагари.

Взявши на пам'ятку галузочки розквітлого барв'яно, опустили ми це історичне, чарівне місце, де рік річно приїжджають мільйони туристів, щоб дивитися й налюбуватися великою силою руки Творця світу.

О. С. Мусійчук.

3 Театру й Штуки

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА“ В САН ФРАНСІСКО, КАЛІФ.

Дня 6. травня висвітлювано нашу славу оперету „Наталка Полтавка“ продукції Вас. Авраменка в великій готелі PALACE HOTEL у Сан Франсіско, Каліф. Між прийвими були: пані В. Б. Джанстон, власителька цього готелю; панство Лімани; панство Воласи; Іна Клір, зірка з Галівуд; великий князь Василь Александрович Романов і його дружина. Всіх цих гостей запросив спеціально на цю виставу князь Романов. Була теж заступлена канцелярія архієпископа Теофіла о. Григорієм; були представники Чехословаччини, представники російської колонії. Були й українці: панство Глинські, Гласки, Лебедіви, Катани, Мілейко, пані Кириченко, пані Данис, пані Нагулко з двома дочками, пані Підгірний, пан Юрченко і пан Шербащенко.

ПОШУКУЄ ПОСАДИ

Л. НАХВОСТАЧ.

Довготілий ДЯКО-УЧИТЕЛЬ, котрий зарозом провадить школу, хор церковний й сівський, дає представлення, концерти, відчити й лекції на поучочі теми.

Освідомляє ввесь співачський гурток з теорією музики, на що має укінчений курс консерваторський. — Роботу може обійняти від 15. червня 1941. р.

Платня після угоди. Зголошення просимо слати на адресу: Mr. L. NACHWOSTACH, 2296 Grayling Ave., Detroit, Mich.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ДРУКАРНЯ АМЕРИКИ У ФІЛАДЕЛФІ

пошукує друкаря, до преси й лонання газети. Праця постійна, платня за умовою. Зголошення на адресу:

AMERICA
817 NORTH FRANKLIN ST.,
PHILADELPHIA, PA.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВІ, І ШКІРИ, ЖОЛУДКА, НИРОК, МОЧОВОГО МІХУРА, ЗАГАЛЬНЕ ОСЛАБЛЕННЯ, пухлякості, жовтяця.

ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ НА БАЖАННІ Х-РАУ

Порядок Даром.
Екзамінація і Бажання Крові \$2.00.
ЛІЧМО РОЗШИРЕНІ ЖИЛИ
Гонорар приступний
Dr. BURTON DAVIS

415 LEXINGTON AVENUE,
Cor. 43rd St. Fourth Floor,
NEW YORK CITY.

ГОДИНИ ЛІЧЕННЯ: від 9 рано до 7:30
вечером. В невідвідні від 9 до 4.
Неділями і святами від 10 до 1.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО
СОЮЗУ, А ТИМ-САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВ-
ВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЙ
ОРГАНІЗАЦІ.

ЦІЛОМ ПЕВНО

Чи ми можемо усаджити за невеличку суму? Можемо! Цей заяви не можна висловити виразніше, бо ми кажемо твердо: наша услуга для кожного, без уваги на його матеріальні обставини.

Фінансові справи не є перепорою, щоб нас відвідати.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Bayonne 3-0540

ЖАБЯЧІ, ПЕРЕГОНІ. — У Анджекс Кемп, у Каліфорнії, влаштовують кожного року перегони жаб, як це було в загальному звичаю в часи, як Каліфорнія жила винаходом золота. На світліні жаби показують Френ Гомма і Гелен Рей.

ТАРЗАН, ч. 307. Жертва Пантери.

THROUGH THE BRUSH
A GREAT SHE- APE
SAW THE BLACK PANTHER
BOUNDING TOWARD THE SMALL APE.

THE SMALL ONE WAS CHAKTO,
HER SON; AND MOTHER INSTINCT
SPURRED HER TO HIS AID.

SO, WHILE THE OTHER
BEASTS FLED IN TERROR,
THIS ONE RACED TOWARD THE MARAUDER,
HER FANGS BARED FOR BATTLE.

BUT SHE WAS TOO LATE.
CHAKTO DIED UNDER THE
PANTHER'S FIRST FIERCE ASSAULT.

Матерній інстинкт взяв верх над страхом і, виставляючи свої гострі зуби, мати-малпа задумувала звести боротьбу з пантерою.

Але вона з поміччю запінилась. Молода малпа згнулася відразу, від перших ударів дикої пантери.

Недалеко від цього випадку була стара малпа. Вона крізь корчі бачила, як пантера атакувала її молодого сина.

Не думавши довго вона миттю поспішила своему малому синові на поміч, хоч інші малпи в переляку повтікали.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІЮ І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цим прегар- ною металевим грудкою, двома автами, краватом, баль-самуваннями, пили- ванням Похоронного Дому і т. д.

Все, чого треба, з виїмком однієї й належностей за церковну відправу й цвинтар.
S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шпра і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

Branch office (Філія):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребани по ціні так
низькій як \$150
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ
ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ
ЧАСОПИС „СВОБОДА“